

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ В
УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБІП України

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE
CONFERENCE**

**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2023

УДК 001:63(4/9)

Рекомендовано до друку збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції: «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни» Присвяченої 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України вченою радою агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 16 листопада 2023 року протокол № 11.

Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика. Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України матеріали V міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ, 25-27 жовтня 2023 р.)/НУБіП України, 2023. 339 с.

ISBN 978-617-8351-50-2

У збірнику опубліковано матеріали доповідей учасників V міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика», яка присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України. Висвітлено теоретичні і практичні питання сучасної аграрної науки, напрями їх вирішення та впровадження у виробництво.

Титульна сторінка: "Соняхи". Художник: Радо Явора.

© НУБіП України, 2023.

УДК 635.656:631.5.02

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЗЕЛЕНОГО ГОРОШКУ

Овчарук В.І., д-р. с.-г. н., професор

Білоокій Е.В., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
ЗВО "Подільський державний університет"

Овчарук О.В., д-р. с.-г. н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: ovcharuk.eas@gmail.com

Горох – це однорічна бобова культура, що має прямостояче або в'юнке стебло від 45 до 250 см завдовжки. Служить багатим джерелом білка і різних амінокислот. Він досить невибагливий, дає хороші врожаї і широко застосовується для кулінарних потреб, оскільки відрізняється поживністю, хорошою засвоюваністю і відмінним смаком.

У технологіях вирощування гороху овочевого сорту займає центральне місце серед інших технологічних елементів. Основним методом інтенсифікації виробництва є адаптація технологій вирощування гороху овочевого для конкретного сорту. Україна має оптимальні ґрунтово-кліматичні умови для вирощування і зернового, і овочевого, і цукрового гороху.

Овочевому гороху можуть передувати будь-які культури, але найкращим рішенням є помідори, огірки, картопля, капуста. Причому внесення добрив у вигляді гною для цих культур згодом буде дуже корисно і для гороху. Найбільш часто застосовується схема посадки – дворядкова стрічкова: 50 см між стрічками і 20 см між рядками для луцильних сортів, 40 см – для цукрових [2]. У ряді рослини повинні мати інтервал 4-6 см і глибину посіву в 3-4 см для важких ґрунтів, 5-6 – для легких. Дуже добре після сівби провести ущільнення ґрунту над насінням, щоб уникнути скльовування птахами.

Збільшення обсягу виробництва гороху зумовлене декількома причинами, насамперед, хорошим експортним попитом на культуру за порівняно високої

ціни. Згідно з сайтом agro-business.com.ua, світове виробництво гороху знаходиться у межах 11-12 млн. т. Найбільшим виробником вважається Канада, яка за рік виробляє понад 3 млн. т гороху. На другому місці Франція (близько 1,5 млн. т), потужними світовими виробниками є Китай та Росія (з обсягами виробництва на рівні 1,2 млн. т), Індія (800 тис. т), наступними є країни Німеччина (400 тис. т) та Великобританія (200 тис. т). Зрозуміло, що ці показники коливаються від сезону до сезону. До основних постачальників гороху на експортний ринок належать Канада, Франція, Австралія та США. Найбільшими імпортерами продукції є Іспанія, Індія та Бангладеш. Закуповують горох на світовому ринку Італія, Китай, Куба, Німеччина, Пакистан та інші країни. Враховуючи, що внутрішнє споживання гороху в Україні не перевищує 200 тис. т, понад 500 тис. т зернобобових може бути експортовано [1].

Інтернаціоналізація господарств, які займаються сільськогосподарським виробництвом, вимагає забезпечення відповідної якості продукції, що відповідає вимогам конкретних ринків. Споживачі з розвинутих країн все частіше звертають увагу на походження продуктів харчування та підтвердження того, що вони виготовлені відповідно до визнаних екологічних стандартів, водночас з дотриманням прав людини. Метою цього дослідження було оцінити ступінь змін у технології виробництва та системі управління в умовах впровадження системи GLOBAL GAP на вибраних плодовоовочевих фермах, об'єднаних у групи виробників. Другою метою була оцінка кількості реалізованої продукції разом із конкретними сертифікатами [3].

Урожайність гороху овочевого в конкретних ґрунтово-кліматичних умовах тісно пов'язана з густотою рослин в посівах. Краща для певних умов густина і схема посіву культури забезпечує оптимальні умови для живлення рослин. В сучасній технології вирощування культури стосовно оптимальної густоти рослин гороху овочевого існують досить суперечливі рекомендації за зонами її застосування. Зважаючи на це є необхідність оптимізації площі живлення сортів гороху овочевого з урахуванням строку вегетації для умов західного Лісостепу України, яка б забезпечила кращий ріст і розвиток рослин, вищу врожайність і якість зерна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мазур В. А., Дідур І.М., Мостовенко В.В., Мазур О. В. Науковотеоретичне обґрунтування технологічних прийомів вирощування гороху овочевого в умовах Лісостепу правобережного: Монографія, Вінниця: ТОВ «Друк», 2022. 224 с.
2. Овчарук О. Агроекологічна роль сівозміни в умовах України та країн ЄС // Овчарук Олег, Гуцол Тарас, Andrzej Samborski, Marcin Niemiec. Сучасний рух науки: тези доп. V міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 7-8 лютого 2019 р. Дніпро, 2019. 511-516 с.
3. Ovcharuk, O. V., & Ovcharuk, V. I. (2019). Metody analizu v ahronomii ta ahroekolohii: navchalnyi posibnyk. Kam'ianets-Podilskyi: TNEU, PDATU, TsNTU [In Ukrainian].

4. Niemiec M., Komorowska M., Kubon M., Sikora J., Ovcharuk O., GrodekSzostak Z. (2019) Global Gap and integrated plant production as a part of the international of agricultural farms. Proceedings of the International Scientific Conference, VI, 430-440.